

Szerkesztőség: Kazinczy-utca 1. szám, földszint,
balra.Bérmunkások leveleit csak ismert
kezűt fogadjuk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.**Kiadóhivatal:**Kazinczy-utca 1. szám, földszint,
balra.

Hirdetéseket díjazás szerint.

Egy sor szám 5 kr. ünnep- és vasárnap
utáni szám 3 kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is.

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:

Egész évre	22 ft.
Fél évre	11 ft.
Negyed évre	6 ft.
Egy hónapra	1 ft.

Videkre postán küldve:

Egész évre	14 ft. — kr.
Fél évre	7 ft. — kr.
Negyed évre	3 ft. 50 kr.
Egy hónapra	1 ft. 20 kr.

Hirdetések helyben fizetendők.

Ellenzéki ártatlanságok.

Budapest, ápril 27.

Ebben kvittek vagyunk. Az ellenzék nem hisz nekünk, mi nem hiszünk neki. Diplomácia, politika, pártkérdés és az udvarlás mestersége abban a hírből állnak, hogy megbízhatatlanok. A feleségét, meg az elvét, ne bizzza az ember senkire. Szomorú dolog, de az emberek nem akarnak, mert nem tudnak róla tenni. Ezeket az erőnyeket illetőleg senki sem bíz meg önmagában annyira, hogy elmerne értük itélni mást.

A választási visszaélések ellen folyton beszélgetünk, de mint az egykori római augurok, nem merünk az egymás szemé közé nézni, ne hogy elnevezzük magunkat. Szörnyű képmutatás is kell ahhoz, hogy ebben a büns vitában az ellenzéki képviselők urak az ártatlant adják, mintha nem ők volnának az »egy híján huszár, azzal a külömbiséggel, hogy a hol módját kerithetik, még tultesznek a kormányparton. Ha például olyan tisztviselőre akadnak, már mint az ellenzéki megyékben, kiknek az ellenzék az »éljen«, megteszik, akár a Schmerling huszárok megtették, hogy amit az ellenzék művel, nem látják, hallják, de a mit a szabadelvű párt művel, azt mint törvényellenest, azonnal betiltják, megakadályozzák. Ahol pedig nem teszik, csak azért nem teszik, mert nem tehetik.

Etni? Itatni? Sokkal jobban tudnak, mint a szabadelvű párt, mert ők az ivásból valósgos lelkesedést csinálnak s nemcsak a jelöltért, nem csak a hazáért csak, hanem annyi náluk a jogczim, akár a rómaiaknál volt az ünnepe, hogy ihatnak folytonosan. Negyvennyolczért, a függetlenségért; az önálló hadseregért; pénzügyért, önálló vámért, Kossuth Lajosért és in infinitum. Rákóczy. Bocskayn keresztül föl egészen Zápolyáig. Nem is lehet valódi »akkuratus« ívást látni, csak a szélbalon. Tessék csak megtekinteni az olyan kerületet, melyben a függetlenségi jelöltet nem »a tyúk költötte«, hanem van mit aprítani a tejbe... Látam egy kerületet két álló hónapig olyan kedvel inni és enni, hogy választáskor a szavazóknak már csak

egy némelyike birta felhuzni a »rájt-huzliját.« Nem fért bele!

Hát mondom, ezekben az erényekben nem tesz az ellenzéken túl senki. Amiben pedig éppen nem versenyezhetünk velük: a nagyot mondas! Az ígéretek csillagbűvölése, a teremésnek és az alkotásnak mindenhatósága. Nincs olyan fantasiájú választóterület, mely többet tudna kigondolni, mint a mennyit a kortesek meg a jelöltek ne tudnának adni, avagy be ne tudnának szüntetni, ha éppen az lenne óhajtasuk. Szóval, az ellenzék nem csak azt tudja megtenni, amit a szabadelvű párt, hanem azt is, a mit a szabadelvű párt nem tud, még is adja az ártatlant, és forgatja szeméit az égtel.

Törvényjavaslatot követel a visszaélések megtorlására, de amit a kormány terjeszt be, azt nem fogadják el. Neki ellenzéki törvényjavaslat kell, nem kormánypartit, az pedig tudva lévő, hogy amit Tisza csinál, azt saját szempontjából és meggyőződéséből csinálja, annak pedig abuzg. Ha fehéret mond, feketét gondol, ha pedig feketét mond, sárgát gondol. Nem abban áll a paritás: hanem minden egyes párt külön-külön javaslatot terjeszt be, aztán sorsot kell huzni. De a huzás csak akkor érvényes, ha ellenzéki lesz kihuzva.

Hangoztatják a curiai bíraskodást. Ez már be is lett egyszerű terjesztve, de mert azt is csak a kormány terjesztette be, leszavazták. Most azt kiáltják: da capo! Le akarnak még szavazni vagy kétszer. Csupa mulatság olyan dologra akadni, amely sem a többségnek, sem az ellenzéknek nem kell, és a kormányon el lehet a port verni.

Talán nem tudta azt Tisza Kálmán, hogy ez a javaslat sem fog kelleni? Honnan vegye azonban, amely kelleni fog? Előbb utóbb arra kellett vetemednie, hogy csak is saját meggyőződésével gondoljon és saját lelkiismeretével számoljon le, az ellenzéknek pedig újabb alkalmat adjon a hazabeszülésre. Meg van! Választások előtt még egyszer meg lehet izzadni a kerületért. Jó tema! Nem kell hozzá valami nagy tudomány, végig mehet az egész baloldalon. Még csak ki se

hül juniusig, olyan közelre szabta Tisza a választási időt. Hát csak rajta. Szorítani kell! Az öt év lelkesítse a szónokot, az öt év! . . . . .

G. B.

A magyar quatabizottságnak Szilávy József koronőr elnöke alatt szerdán délután 1 órakor tartott ülésén Falk Miksa előadó felolvasta a bizottsági jelentést, mely változatlanul elfogadtatott. Ezután a bizottság köszönetet mondott Falk Miksa előadónak a jelentés kitünő megismeréséért, s a tárgyalások folyamán kifejtett huzgó működéséért. (Eljenzés.) Ezzel a bizottság befejezte működését.

Csanádmegye közigazgatási állapotáról.

(Az 1886. évről.)

— Az „Aradi Közlöny“ levelezőjével. —

Az árvaügy az elmúlt 1886. éven haladást tüntet elő; az ügyforgalom tetemesen szaporodott, az ügyek rendes lebonyolítását mi sem akadályozta: az árva-pénztár havonként megvizsgáltatott, a pénzösszegek hiány nélkül találhatók, a könyvek rendben kezeltek. Az árva-házak tüz kár ellen biztosított, a biztosított épületek értéke: 95,170 ft, mely összeg éven 874 ft 76 kr díj fizetetik; ezen évben tüz kár nem fordult elő. Az árva tulajdonát képező ingatlanok haszonbér útján jövedelmeztek, vagy pedig a természetes és törvényes gyámok által haszonélvezetben, a jövedelemből a kiskorúak ápolatának.

Az árva ingatlanainak becseréte 1352559 ft 11 kr; a gyámok alattiak száma 3049; a gondnokaság alattiaké 14; a múlt évben gyám és gondnokaság alól felszabadult 348.

Az árvaszék ügyforgalmának rendkívüli emelkedését statistikai adatokkal igazolják és évenként mintegy ezerrel szaporodik az ügyszám.

1886. évről befolyt kasszában 128187 ft 51 kr, kasszában 445033 ft 15 kr, kiadott kasszában 127679 ft 94 kr, kasszában 4296 ft 98 kr, maradvány kasszában 507 ft 57 kr, kasszában 396736 ft 17 kr. A gyámok alól felszabadult 348 egyén közül gyámpénztárak kezelt pénzzel 256, kiknek 51709 ft 81 kr, fizetett ki. Az árvaszéki összes pénztárak forgalma 827976 forint 87 kr, ebből kiadott 331804 ft 24 kr, maradvány 497072 ft 63 kr.

A tanügyre vonatkozólag felemlítet, hogy a tankötelesek száma 6—12 éves 14440; 13—15 éves 5674, összesen 20114, vagyis a megye 109,929 lakosságához képest

*) E közleményben levelezőnk utólag beküldött adataival a kimutatást befejezzük. Szerk.

jában hordja néhány pipaszár lábszárú gróf, vagy báró.

Ezek az ünnepek bizonyos nevek és dolgok kihagyásával, a „Hondert“-ben lettek megörökítve. A puritán természetű Vajda Péter elég kegyetlen volt az ilyen ünnepeket orgiáknak nevezni. Akik jelen voltak, azok igen jól mulattak, s elég báladatosok voltak az a jó izlést, csint és eleganciát, a mit ott tapasztaltak, kiemeli. Lelke rá! volt a ki azt állította, hogy e pásztorok mellett anyagi haszna is volt, e szavadat jóval megelőzték férfiak.

A sirban minden szemrehányás elenyész, az élők pedig elérzékenyülnek, az elismerést és kegyeletet nyilvánító temetés látására, és az érdemeket ingyen és bőven osztogató emlékbeszéd hallatára.

A temető különben sem egyéb lomtárnál, melyből idővel az ócskább darabok kihányják. Az emlékek kő nem azt akarja jelenteni, ki nyugszik alatta, hanem azt, hogy ki állította.

Nem állítom én azt, hogy a negyvenes években a tudós vagy poeta ingyen dolgozott, de azt erősíteni merem, hogy az igaz lelkesedésnek az is örömet okozott, ha tért nyerhetett magát bemutatni. Még nem voltunk annyira rómaiak, hogy a dícséreteket is megfizettessük.

Ingyen ma már nem írunk odát a legnagyobb s legnemesebb hazafiak számára sem; jó pénzért pedig a füleket is megéneklük. Azért tehát ne hiadjék, hogy nem igaz, mikor azt állítják, hogy az irodalom újabb időben gazdagodott extensive, de nem gazdagodott intensive.

Vörösmartyt, Petőfit, Aranyt, Tompát s Lévaít meg se közelíthette senki, az új telep rőzsét szállít, hasábfák helyett.

En, amint már említett, igen jól találtam magamat a főnökötől való felszabadu-

lásban, a százak és százak által megénekelt és dícsőített, de kevesek által keresett és fel-talált függetlenségben. Sokkal megelégedet-tebbnek találom magamat, ha négy öt nap alatt egy versemért 4—5 forint vagy egy novellámért 10—12 forintot kieszközölhettem, mintha 30—40 ft havi biztos fizetése lett volna, de velem valami meghasonlott kedélyű főnök vagy tükölkő rendelkezett.

Szomorú óráinkban elég vigasztalást találunk azon társaságokban, a melyek tagjai velünk és magukkal is elhitették, hogy az élet akkor lesz jobb és legmulatságosabb, mikor az embernek senki se parancsol. A földi boldogságot és meglegedést nem a tömött erszény, hanem a belső világ derűsége és melegenőt napusára biztosítja. Egy olyan ebéd, melynek menüjét magunk csináljuk, mindig többet ér egy olyan lakománál, a melyben az embert csupa nagy ur szives-ségből és kegyből az asztal végére ültetik. Mindig fájó szívvel hagyom oda az olyan asztalt, a melynél a vendég elől a jobb és izletesebb darabokat a táliból kikörmölték. A libacomb, a melyet én fizetek, mindig ked-vesebb nekem, mint az a szárazderék vagy hosszonyak, melyet valami grand senior enged át a tányéromra. A pinézerek és lakályok magaviselete is ugyan különbözik. A pinézér annak szolgál öröme és hamarabb, a ki jobb borralvalót ad, a lakály pedig annak, a kinek nagyobb címje vagy magasabb állása van, és több rendjellel képeskedhetik. A vendéglőkben már az az előnye is megvan az embernek, hogy nem kell annyiszor kezét csókolni. A ráncos bőr nem válik oly jól be-érvagy gerjesztőnek, mint az anisette vagy szilvapálinka. Az olyan lakomák sokkal kedélyesebbek, a hol az embert a háziasszony kétszer háromszor is megkínálja. Bosszantó, mikor az ember elől a legjobb falatokat elkapkodják. A spanyol etikettével ellentétben,

A közügyre nézve kimutatattik, miszerint 1886. évről előírtak egyenes adóiban 1,100,175 ft 29 kr, ebből az év folyamán begyűjtött 1,019,131 ft 12 kr, hátralék 81,044 ft 16 kr, előíratott továbbá hadmentességi díjban 41,514 ft 17 kr; bélyeg és jogilleték ezimén 337,405 ft 41 kr; végrehaj-tási illetékben 60,859 ft 73 kr; fog-yasztási adóban 40,061 ft 78 kr; illeték egyenértékben 17,281 ft 76 kr; inszpekciósokban 20,264 ft 78 kr; tanítói nyugdíjban 5535 ft 55 kr; iparkamarai illetékben 3600 ft 98 kr; ármentesítési költségben 89,792 ft 9 kr; szőlő dézma vált-ságban 19,522 ft 96 kr, végre örök-vált-sági tartozásban 1,524,252 ft 42 kr, ez utóbbiak fizetett 254,131 ft 36 kr, hátralék 1,370,121 ft 6 kr; a vármegye terü-létén majdnem minden egyes adóemre nézve az 1886. évi előírás nagyobb részben teljesen befizetett s az előbbi évekről fennmaradt hátralék is aszaptatott.

A közmunka és közlekedési ügyre nézve felhozták, miszerint a megye területén átvonuló 36 és fél kilométer hosszú államut fenntartására a múlt évben 1688 két-két köbméter tartalmú kavics fedanyag használtatott fel, melynek beszerzési és szállítási ára 23,992 ft 77 kr; ezenkívül az államut fenntartására 2954 ft 2 kr fordítottak. A törvényhatósági utakra vonatkozólag a köz-munka-ügy állapota következő: összeíratott közmunkára 5139 kötegetatú írás napszám, melynek megváltása 32,084 ft; 48,386 kézi napszám, ennek megváltása 19,354 ft 40 kr, bírság fejében befolyt 1060 ft 50 kr.

hogy az ember lassan egyék, az pedig méltán bosszanthatja a halandót, ha a spinót elfogyasztva, az azt a gourmandok színvona-lára emelő gesztenyét és rántott csirkét előle elragadják.

A Sebestyén-utczában levő „Fogoly“, József-utczában levő „Pára“, a redout sarkán felségek helyiségeivel kinálkozó „Lycinus“, voltak azok a helyek, hol a poeták leggyak-rabban összejöttek. E helyeken szíves volt bennünket olykor Vörösmarty, Gál József vagy Kuthy Lajos is meglátogatni, nem azért, hogy mi őket magasztaljuk, hanem hogy egyik másik munkánkat megdicsérve, ben-nünket ők lelkesítsenek.

A szép irodalom munkásainak akkor el-kerülhetetlen érdekükben állt, hogy összetart-sanak. Kévszár lévén az olvasó közönség, öve-nedrés annyi lap sem lévén, mint mostaná-ban, csak az összműködés, az egyesült erőben való csatlakozás vihette ki azt, hogy az a néhány szép irodalmi lap több időn keresztül fenállhasson.

Akkor még egyetlen humorisztikus lap sem lévén, a szellemi erőt elforgató mun-kakör sem létezett. A két-három szépirodalmi lap szerkesztője is szigorúbb bírálat alá vette a lapoknak beküldött munkálatokat. És így az írónak akarra, nem akarra, lelkiismeretesebben kellett a tollat kezelni, mert keve-sebb lévén a lapgyomra, az azt tápláló növé-nyek közül nem könnyen lehetett a krumplit, podlubkát vagy sárgarépát értékesíteni. Ez alapon bátran és nyugodtan ki merjük nyi-latkoztatni, hogy az az időszak sokkal dere-kabb munkásokkal szolgáltatót az a halha-tatlanságnak, mint a mostani időszak, mely-be a vezetők fűzfa módra tenyésznek, a no-vela és tárczairók pedig gomba módra sza-porodnak.

Azt a négy költő óriást, a kik dolgoza-taik értéke nyomán a halhatatlanság kapuján

összes bevétele 52,499 ft 80 kr; kiadása 45,910 ft 25 kr, megtakarítás 7367 ft 79 kr; a megyei utak mindenféle jó karban tartatás és a viszonyokhoz képest járható állapotban vannak. A távírda forgalom a megye területén megfelelően növekedett. A megye területén 60 vízi malom és 292 gőz-kazán van.

A közgazdasági viszonyokra vonatkozólag felemlítettük, hogy az 1886. év az 1885. évi eredményt nem érte el, oly esztendő volt, mely sokat ígért, és keveset adott; az időjárás abnormis volt. A gabona-üzlet történetében az 1886. év sokáig emlé-kezetes marad, az aratás után júl. 15—20-ig a buzaár 7 ft s alig két hetre 8—9 ft-ig emelkedett, ezen ár keves ideig tartotta ma-gát és rohamosan esett 7 ft 50 krig; na-gyobb kivételnek egyedül Püümén át volt annyira, hogy az ottlétű bővített raktárak elégtelenségük bizonyítottak.

A sör árpatermés eredménye és annak 7 ft-on felüli ára kedvező volt, a takarmány-répa is keresett cikké vált, a hizlalók által 5-7-6 ft-os áron vették, a zabtermés nem volt kielégítő, ára 5 ft 76 kr volt. A tengeri termés minőség tekintetében jó, meny-nyiség tekintetében nagyon változó volt. A megye területén a központi járás nagyrész-ben határozott rost, Makó város határán kö-zépen alóli, a nagylaki és battonyai járások-ban közepetérmet adott.

Az állattenyésztés legszebb és legörven-detesebb haladásnak indult és az állategészsé-gi ügy kedvező; felemlítettük a csanádme-gyei gazdasági egyet és a makói ipartestü-lét által együttesen Makón rendezett termé-ny- és iparkiallítás, mely fényes bizo-nyítékát nyújtotta, hogy a megye területén nemcsak a gazdasági, de az ipartéren is ör-vendetes haladás van tényleg.

Makón az 1886. év folyamán leváratott 999 drb. szarvasmarha, 10,000 drb. birka és 8000 drb. sertés; a makói vasuton elszállíta-tott 20,576 db. hizott sertés és 137 db. hizott szarvasmarha.

A közegészségi viszonyok kedvezőnek mondhatók és a halálozás az előző évhez képest 348-al csökkent, hevenyfertőző betegség járványokat nem öltött; a nyári hónapokban a szemeses köthártyalob fellé-pése észleltetett Makón, a lakosság meg-vizsgáltatott és kormánybiztos küldetett ki, ki is kiderítte, hogy a trachomának vélt szem-ben a rekkető hőség és por által előidézt egyszerű szemlob volt; egyiptomi szembeteg-ség csak néhány esetben találtatott. A cho-lera ellen lehető legszigorúbb óvintézkedések megtették és a megye a járványtól Nagy-laki és Földsekon felmentül két halálos kimeneteli esetet kivéve — megkímélte.

A megye területén 3877 egyén halt el; — végre a csanádmegei közkórházban 693 beteg nyert gyógyítást és az ápolási napok száma 17,845.

Az „ARADIKÖZLÖNY“ tárczája.

(Április 28.)

Az én főnökeim.

(Emlékjegyzeteimből.)

— Az „Aradi Közlöny“ eredeti tárczája. —
Írta: Luka Gusztáv.**VIII.**

Ha csak valamieskével bírtam és nem lettem volna földhöz ragadt szegény, miként a sors által kegyelteknek, nekem is végrendelet kellett volna csinálnom; mert a gyapjuval való utazás, keresztül a rablógyilkos Hortobágyi pusztán, egész egy hétig tartott. Utam nagyban, hasonlóan a dugár-sorok, csempészek, lótolvajok és utonállók utazásához, mert rendszeren vagy a szabad ég alatt, vagy valami uteszeli csárdában hal-tunk s alig ettünk egyebet kenyér és szá-lonnánál és juh-tokányánál. A karaván veze-tője, a vén számadó juhász, ellátott jó szűz dohányval, én pedig majd minden csárdában megvendégelttem kevés borral vagy pálinká-val. A számadó szerelmes lett belém s vég-relenül sajnálta, hogy miért nem maradtam még az uradalomban ispánnak. Meglehet igazsága volt; most már nyugalomban él-vethetném az érmelléki bort és jobbnál-jobb pecsenyékét, és unokákat ringathatnék térdéi-men, míg most egymagamra vesződnöm kell a nyomda factorával, szedőkkel és correcto-rokkal, valamint collaborateurjeimmel, a kik örömebb kergetnek az utcákon egy-egy vizes rigót, hogysem a „Torontál“-nak, e páratlanul álló vidéki organumnak dícsőségét előmozdítani törekednének.

Az öreg juhász számadó, kiérdemelt nyu-galomba helyezve, még most is él, hogy rántam való változatlan szeretetét és tiszte-létét bebizonyítsa, néhány év előtt, mikor Ká-

roliban jártam, megengedte, hogy 70 esztendő-s feleségét megcsókoljam. Tiszta fehér báránkyá-val is megajándékozott, a mely Károlyból való visszatértemkor két hosszú órán keresz-tül folytonosan mekegett, és engem visz-szavezetett eltűnt pásztoróráim szép emlé-keibe.

Pestre megérkezve, élvezni kezdtem azt a boldogságot, melyet a classicusok függet-lenségnek neveznek.

Míg odáim tiszteletdíjából tartott, urat játszottam, később azután elkezdtem dolgozni. A lapok akkori szerkesztői Frankenburg Adolf, Petricevics Horváth Lázár, és Vachot Imre nem engedték meg, hogy egy ilyen nagyra törekvő szellem, porhüvelyének össze-bullása miatt, azt ilyen korán elhagyja.

Fényesen csak anyiban fizettek, hogy munkadíjjam mindig ezüst huszasokban lett kiszolgáltatva. Vachot Imrével, a ki legtrac-tabilisabb volt közöttük, olykor még egy-egy tájték pipával vagy néhány ebéddel is ki-egyeztünk. Horváth Lázár a szűk honorarium mellett jól tartott fagyaltat, Frankenburg pedig, ha már nagyon sápadtnak talált, meg-hitt vacsorára. Szerencsémre, én nem nagyon vágytam a halhatatlanságra, egész írói törek-velem oda volt összpontosítva, hogy tisztán öltözködhessen, jól ehessen és ihassam. Jo-kat nevettem gyakran azokon, kik a halha-tatlanság után csúszva, mászva, a lélek hal-hatatlanságát nem hitték. Ezzel bebizonyítot-ták, hogy ők többre becsülnék az életben egy bódón liptai túró, a másvilágon remél-hető malomkő nagyságu strachinónál. Ebben az időben tartotta Horváth Lazi azokat a hí-reves matinékat, a melyek nagyban hason-li tottak a Tiberius Capri-féle ünnepeleihez, a mikor a caesar és akasztófárávaló barátai énekeltek, az ifjú lányoknak pedig igen gyakran bogniök kellett. Szegény Lazi meg-halt, de e matinée utóizét még most is szá-

A városi iskolaszék havi ülése.

Arad, április 28.

Aradvárosi iskolaszék má délután 4 órakor tartotta meg rendes havi ülést a város-háza nagytermében.

S a l a c z Gyula polgármester elnöklété alatt jelen voltak az üléseken Remetey F. Károly, Fényes Dező, Györgyossy Rudolf, Lacza József, Millig József, Pollák Gyula dr., Schuster Illés dr., Hann Alajos, Vizer Péter, Kerner Péter, Rozsnyay Mátys, Rosenberg Sándor, Müller Károly, Simay István, Robitzek Agost dr., Kuncz Elek, Mátyás Mátys, Heeger Ernő, Frint Lajos, Marschal Lajos dr., Tiszti Lajos, Péterffy Antal, Arkai Kálmán, Némethy Károly, Boros Vida és Schöpke Ede.

S a l a c z Gyula polgármester megnyitván az ülést, mindenekelőtt bejelentette, hogy a polgári iskola tanfelügyelői a miniszteri rendelet folytán kezelebb Millig József polgármesteri igazgatót választotta meg iskolaszéki képviselőjéül. A bejelentés tudomásul vétele után Millig József lezese az esküt.

Simay István iskolafelügyelő jelentést tesz a P. J. igazgatótanító ellen felmerült panasz ügyéről. Beresényiné az illető tanítót egy orvosi bizonyítvány csatolása mellett avval való, hogy fát oly mérvű testi fenyegetéssel illette, melynek folytán azon az orvosi látleletet könnynyi testi sértést constalt. Jelenti továbbá, hogy az ügyben a vizsgálat megejtetve, az illető tanító maga is beismerte, hogy testi fenyegetést alkalmazott. A panaszosnő ugyan időközben visszavonta vádját, de a vizsgálat eredményeképp indítványozza, hogy az igazgatótanító megintesse.

Salacz polgármester felolvastatja a tanítónak az iskolaszékhez intézett vérdíratát, melyben az eljárását felháborodásával a szon körülménnyel indokolja, hogy a megfenyített tanuló javithatatlan hanyagságával szemben már más módot nem talált.

Remetey F. Károly szerint végső esetekben a miniszteri utasítás is megengedi a testi fenyegetést. A panaszosnő különben is visszavonta vádját a szonfelül tény az, hogy az illető tanító a leggyengébb és legbányagabb osztály vezetésére lett kárhoztatva. Indítványozza, hogy a jelentés egyszerűen tudomásul véssék.

Kuncz Elek szerint az iskolafelügyelőség az egész ügyet saját hatáskörében is elvégezhette volna, de ha már az iskolaszék elé került, úgy azt egy éppen nem alapos védelemmel szemben egyszerűen tudomásul venni nem lehet. Indítványozza, hogy az ügy adassék vissza az iskolaszéknek.

Salacz polgármester felvilágosítja szót, hogy az iskolafelügyelőségnek ilyen hatásköre nincs.

Kerner Péter szerint a miniszteri rendelet semmiféle körülmények között nem enged meg a testi fenyegetést. Miután azonban a panasz visszavétetett, azonfelül az igazgatótanítónak bókros érdemei vannak, ő is az egyszerű tudomásul vétel mellett van.

Rozsnyay Mátys szerint azon körülmény, hogy a panaszos vádját visszavonta, arra enged következtetni, hogy az egész vád csak felbujtás eredménye volt. A tudomásul vételhez járul.

Salacz polgármester szerint a vizsgálat olyan eredményt tüntet fel, hogy az illetőt minden vétek alól felmenteni nem lehet.

Müller Lajos dr. azt sem látja igazolva, hogy az orvosi látlelet a tanító által okozott testi sértésről van felvéve. Egy oly kiváló és érdemben gazdag tanító, ki 27 éven át működött, megérdemelt egy kis méltányosságot is. Indítványozza, hogy az ügy a napirendről levessék.

Salacz Gyula constatlja, hogy a látlelet 7 sérülésről szól. A tanító érdemeit elismeri, de hibájáért el kell ítélni. Ez a hiba pedig

jogosan bekopogtathattak, a mostaniak közül senki nem csak jutol nem érhet, de még csak meg sem közhelhet.

A kiváló Gyulai Pál irodalmi működése is félig meddig behajlik abba a korbba. Vajda János sem sorozható már a mostani dallosmadarak csései és sármányai közé.

Időszakunkban már az irodalmi assiettek jöttek divatba az egészséges pecsenyék és tápláló magyar tészta helyett.

A filiszter leánya.

[52. Folyt.] (Regény két kötetben.)

Írta: Hjalmar Hjorth Boyesen.

— Az „Aradi Közlöny” számára fordította: H. G. — MASODIK KÖTET.

XVII.

A huszadik század polgára.

Körülbelül egy héttel Rachelnek Európába utazása után a Wellingford házat az öröm, aggodalom és szász más egymással elmentésé igalom keveréke alájában felzavarta. Harry szobájában le a fel járva, hozzávetőlegesen becsülve szerint legalább is öt angol mérföldnyi utat tett és ez utazás elörlíthetlen nyomai meglátszottak a szőnyegen. Idegen, alárendeltnek látszó személyiségek, a kik susogva beszéltek és lábujjhegyen jártak, elfoglalták a háztartást és uralkodtak benne. Harry teljesen föléletesnek és mellőzöttnek látta magát. Ha azt mondják neki, hogy illendő lenne az ablakon kiugrania, ezt a javaslatot legalább is fontolóra veszi.

Ehhez járult, hogy buta állapotának teljes tudatában volt és fél a saját föltatni, mert attól tartott, hogy meg növeli az általános megvetést, melylyel a házban jelenleg uralkodó személyek vele látszólag bántak. Miután nem tudott semmihez sem fogni és téltenségekben kimondhatatlanul gyámoltalannak és nyomorultnak érezte magát, táviratozott anyjának, a ki az esti vonattal éppen jőkor érkezett arra, hogy üdvözölhesse unokáját, a ki a világba lépését erő teljes, sokat ígérő hangon hirdette. Idősebb Wellingfordné,

olyan, hogy a panasz visszavonta áczára hivatalból üldözendő.

Rozenberg Sándor azt hiszi, hogy a legjobb volna, ha az infest maga az iskolaszék elnöke eszközölné a testület megbízásából.

Arkay Kálmán szintén e mellett szólal fel, mert egy ily érdemes tanítóval szemben nagyon nehezen határozza el magát arra, hogy őt a testület megintsa. Az pedig, hogy az ügy tudomásul vagy a napirendről levessék, képtelenség.

Salacz polgármester kijelenti, hogy ez esetben kötelessége volna az ügyet a közigazgatási bizottsághoz áttenni, a minek súlyosabb következményei volnának, mert a bizottság a fegyelmi vizsgálatot rendelné el.

Pollák Gyula dr. úgy látja, hogy az orvosi látleletben ellentét van. Véromlésekről szól, — a mik a sérülést súlyossá qualificálják, és mégis könnyű testi sértést constatál.

Boros Vida feleslegesen tartja a vitát. Akár az elnök, akár az iskolaszék inti meg a tanítót, annak a jegyzőkönyvben nyoma marad. Elfogadja az iskolafelügyelő indítványát a súlyosabb következmények kikerülése végett.

Heeger Ernő elfogadja az iskolafelügyelő indítványát.

Miután még Kuncz Elek és Simay István ismételtén hozzászóltak a tárgyhöz, az iskolaszék elfogadta a felügyelő indítványát és így a tanítót megintti.

Viacsli Károly köszönő átirata a szabadságidő engedélyezéséről tudomásul vétetett.

Simay István bejelenti, hogy Horváth József tanító 6 havi szabadságideje leteltén, a városi orvosi hivatal őt megvizsgálta és teljesen egészségesnek találta, minek folytán állását újból elfoglalhatja. Miután azonban már a vizsgák közelednek, a tanügy érdeke azt kívánja, hogy ez osztályt tovább is a helyettesítő tanító vezesse. Ő különben képtelennek tartja Horváthot a tanításra, mert szerinte még mindig beteg és így nyugdíjazandó.

S a l a c z polgármester felszólására az indítvány első része elfogadott, az utóbbi tekintetben pedig a közgyűlés fog határozni.

Kiss Ida tanítónőnek két havi szabadságidő engedélyeztetett s azután tudomásul vétetett, hogy Simon Karola tanítónő szabadság ideje alatt Balogh Irma, utóbbit pedig Frankó Sarolta helyettesítette.

Ezután felolvastattak az egyes községi iskolák könyvtári szaporodásáról szóló jelentés, melyből kiemeljük, hogy 429 frt 47 kr. adattott ki s ez összegért 88 mű és 144 füzet szerzettetett be.

Ezután következett az új iskolaépület ügye.

Salacz Gyula polgármester előterjeszti, hogy a templom-utcai fiúiskola költség számadásai átvizsgálatán, lehetőleg lett annak megvitatása, hogy a város hová helyezze el az állami leányiskolát. Tény az, hogy úgy az állami leányiskola, mint a Battyány-utcai leányiskola helyzete szükségessé teszi, hogy a város egy új iskolaépületről gondoskodjék. Ezután bemutatja a terveket s a költségvetést. Az épület kertje 40000 frtba.

Az erre felveendő kölcsön igen előnyösen volna törleszthető. Az évi 6 százalékos kamat kitesz 1560 frtot, míg törlesztési összegül 1200 frt szolgálna, egy évre 2760 frtot kellene a tandíjalapból fedezni. Ugyanez alap terhére esik a templomutcai fiúiskola költségének fedezésére szolgáló évi 9500 frt. Összesen tehát 12260 frt vétetnek a tandíjalapból, már pedig a tandíjalapba évente befoly 12,800 frt, azonfelül jövedelemül tekintendő az a 800 frt is, a melyet a városnak nem kell bérül fizetnie, ha a Battyány-utcai leányiskola is az új épületbe kerül. Az épületbe a város ad telket és pedig a Marospartit telket egykét, mely a megyeház-utca folytatásának megfelel. Az épületbe az állami leányiskola és a városi leányiskola alsóbb osztályai jutnának be a szükséges mellék-helyiségekkel.

Boros Vida szeretné, ha a templomutcai leányiskola összes osztályai számára a kinek határozott hivatása volt az ily „családi reményeket” dirigálni, rögtön hatalmába kerítette a gyeplőt és egy negyed óra múlva az orvos és az ápolónő már hódoltak akarataának.

Titokzatos sajón és Harry jelenlétében először célzott saját anyai tapasztalataira és a fiu különös, az öröm és tisztelet vegyülékét képező érzett tudatára ébredt annak, hogy anyja, szemében most bizonyos tekintélyt nyert és egy újabb kötelek létesült közöttük. Még csak most fogta fel, hogy anyja eddig nem a teljes jogegyenlőség alapján érintkezett vele.

Az a lény, a ki az anya és fiu közti viszonyt ekként megváltoztatta és egy nyugodt háztartást felorgatott, tizenegy és fél fontos nyomott és nagy, fekete, komoly és egyuttal csodálkozó szemekkel nézett a világba. Harry csodáltságosan megkönnyebbültnek és a boldogságtól a szó szoros értelmében áthatottnak érezte magát és habár éjjel volt — miután a betegágyas szobából kútszoktált — nem állhatott ellen a vágyának, hogy sétát tegyen az utcákon és örömtől dagadó szívét kivyige az isten szabad ege alá.

Minél mélyebb és tágkörtűbb valamely ember műveltség, annál nagyobb benne a csodálat érzete is, és Harry, midőn most az élet rejtélyeit és az emberiség keletkezésé fellett gondolkozva, hasztalan kopogtatott a nagy világítók kapuján, majdnem kezzelefogatott látta a tudomány korlátait, melyek minden oldalról környeznek. Természetesen tudta e gondolat ostobaságát, de úgy tűnt fel előtte, mintha az ismeretlen régiókból éppen most megérkezett fát e titok iránt meg kellene kérdeznie és mintha csak is tőle nyerhetne felvilágosítást. Milyen kar, hogy nem ugyanazt a nyelvet beszéltek!

Midőn Harry apósának háza előtt elhaladt, észbe jutott, hogy atyját új nagyapai méltóságról értesíteni kellene. Kevélyen lépett be a legközelebbi táviró hivatalba és csodálkozott azon, hogy a kopaszfejű hivatalnok semmi különösét sem vett rajta észre. De midőn ez ember még a táviratot is oly rendíthetetlen közönyvel olvasta el, mintha ez lett volna benne írva: „Sértésbus 12 dollár, pohánka 1 dollár 50 cent, Erie-vasut 55 százalék”, ekkor Harry meg volt győződve,

épülne az épület, úgy hogy a város a templom-utcai épületet értékesítve, csaknem ingyen jutna az új épülethez.

A közgyűlés az építkezést elvben elfogadva Kuncz Elek indítványára köszönő elismerést szavazott a polgármesternek munkálatairól s a polgármester indítványára Jiraszek Lajosnak a tervek elkészítéséért.

Ezután elhatározott, hogy az iskolaszék hétfőn délután 5 órakor e tárgybant ülést tart, melyen a kérdést áttanulmányozza, úgy hogy az még a májusi városi közgyűlés elé kerüljön.

Ezzel az ülést véget ért.

KÜLFÖLD.

A Schnaebelle-ügy. Legújabb hírek szerint, Párisban az igazottság a Schnaebelle-ügy miatt már meglehetősen magas fokra hágott és kedden már attól tartottak, hogy tün-tetés lesz a német nagykövetség előtt.

A közvélemény ezen hangulatának kifejezése az a tény — vagy talán csak hír, — hogy Flourens külügyminiszter ereyes hangu utasításokat küldött a berlini francia nagykövetségnek és ezekben arra utalt, hogy nemcsak határsértést követett el, hanem egy francia tisztviselő törbejeitése is.

Másrészt Berlinben mérsékeltbb hangon kezdenek szólni. A félhivatalos lapok felvást arra utalnak ugyan, hogy nemcsak Schnaebellel van itt szó, hanem arról a nagymérvű kémkedésről és igazgatásról, melyet a franciák Elzászban folytatnak. De az ügy rossz várt szül sok oly körben, melyeket a német kormányának kímélni kell. A pansláv sajtó a németek szerepét a Schnaebelle-ügyben igen gyűlöletes színen tünteti fel és ismét igen harezias cikkeket közöl. Az olasz és angol lapok egy része szintén felhasználja az alkalmat arra, hogy Németország ellen támadásokat intézzek.

Ily körülmények közt Berlinben jobbnak látják az ügyet lehetőleg elsimítani. A berlini francia nagykövet sürgönye szerint a német kormány hajlandónak mutatkozik az ügyet gyorsan elintézní, sőt Párisban ma már az a hír is el volt a főzadé terjedve, hogy Schnaebelle szabad lábra helyezték.

A párisi lapok higgadtágra intik a lakosságot, de a Párisban uralkodó igazottság úgy látszik csak úgy fog lecsillapodni, ha Franciaország elégtételt nyer a szenvedett sérelemért. Ezt az elégtételt a mérsékelt lapok is nyugodt, de határozott hangon követelik.

Egyik német lap szerint Schnaebelle bevallotta, hogy Boulanger ügynöke. A „Politische Nachrichten” azt írja, hogy az az eddig még nem tisztázott kérdés, hogy Schnaebelle a német rendőrtisztviselő felszólítására lépett-e a német területre vagy sem — minden esetre nagy fontos sággal bír és a „Politische Nachrichten”, ugymond teljesen osztozik a „Times” párisi tudósítójának nézetében, hogy a felszólítás, ha megtörtént, „sanf conduit” jellegével bír, minél fogva a letartóztatás nem is volna érvényben tartható, ha Schnaebelle csakugyan ily okból jött a német területre át.

LEGUJABB POSTA.

Kálnoky a helyzetéről. A „Standard”-nak jelentik Bécsből: Kálnoky gr. a legutóbbi katonai tanácskozáson, mely a mult szerdán tartott meg, részletes jelentést tett a jelenlegi helyzetéről, a mely nagy benyomást tett a királyra, Tisza és Taaffe miniszterekre. Vázolta a mult év ősze óta felmerült eseményeket s azt állította, hogy az osztrák-magyar politikának sikerült a val-

gogy egy egészen közönséges, minden feneköltebb iránt eltempult természetű ember dolga.

A távirat így szól:

„Egy jóvérny, a ki magát Hugh Wellingfordnak nevezi és kevéssel előbb meg is ismeretlen világ polgára volt, ma éjjel tizenegy óra negyvenöt perczkor ide érkezett. Fogadtatásával meg levén elégedve, elhatározta, hogy nálunk marad, a mire Alma és én rendkívül örültünk. Alma a körülményekhez képest jól érzi magát, én pedig rengetegül boldog vagyok.”

Harry.

Harry megrémült a rendkívüli, éjjeli távirat áráról, azon egy fiu birtoka által oly gazdagnak érezte magát, hogy a hivatalnok által felszámított összeget szívesen megfizette. Midőn végre reggel hat órakor bázart, belátta, hogy okosabbat nem tehet, mintha lefekszik, azonban lehetetlennek tűnt fel előtte, hogy fia látása nélkül nyugodalma térjen. Labujjhegyen besurrant a háló szobába és Almat csendesen szundikálva találta. Fia, szintén alva, mellette feküdt. Soha ennél megragdóbb képet nem látott. Anyja, a ki ébren egy karosszékben ült, újat ajkára tette és in-tett neki, hogy távozzék.

Harry reggel kilencz óra tájban fölébredt álomdús felszendergéséből és rögtön feleségéhez hívták.

„Harry, arra akarjak kérni, hogy csináljass az ablakok elé vas-rácsot”, mondá Alma nagy fontosággal.

„Szívesen, kedvesem,” viszonáz Wellingford, „de talán megmondhatnád, hogy mi célból?”

„Mi célból? Hogy kérdezhetsz ilyen ostobán? Nem tudod, hogy minden házban, a hol gyermekek vannak, vas-rácsot csinálnak az ablak elé?”

„De nem gondolnám, hogy a mi kicsikénk egyhamar elkezdjen mászkálni.”

„Kérlek, Harry, ne ingerelj!” szólta Alma könyörögve. „Tudod, hogy nem veszedelmes engem megbosztani. En akarom a vas-rácsot. Az utcáról úgy fog látszani, mintha már egész házunk tele lenne gyerekekkel — és ez oly szép és kedélyes.”

„Legyen meg a te vas-rácsod,” mondá nevére Harry. (Folyt. köv.)

ság olyan fejlődését, a mely a monarchia érdekében káros lehetne, elkerülni, a nélkül, hogy más eszközököz nyulak volna, csak békésekhez.

A külügyminiszter érintette Ausztria-Magyarország viszonyait Német-oroszához, Olaszországhoz, Oroszországhoz, valamint a többi nagyhatalmakhoz s kijelentette, hogy a helyzet az egész vonalon javult.

NAPTÁR.

Április 29. Péntek. Róm. cath. naptár: Veronai Péter vt. Prot. naptár: Sibilla Görög orosz naptár: (Ápril 17.) Simeon pk. Nap kél 4 óra 48 perczkor Nap nyugszik 7 óra 8 perczkor.

Április 30. A „Kölcsöy-Egyesület” irodalmi ki-rándulása Kisjenőre.

HIREK.

Arad és Vidéke.

— Május elsejétől kezdve lapunkra új előfizetést nyitunk. Mutatványszámokat 8 napig ingyen és bérmenten úgy helyben, mint vidékre készséggel küldünk. Előfizetési díj, helyben: negyde-évre 3 frt, egy hóra 1 frt, vidékre negydeévre 3 frt 50 kr, egy hóra 1 frt 20 kr.

— A vármegye népfelkeltői. A május hó 6-án Aradon kezdetét veendő népfelkeltő tisztképző újabb tanfolyamra a honvédelmi miniszterium által Aradmegyből pótlólag a következő jelentkezők rendeltettek behatolni u. m. Werner Gyula gazdász Pankotán, Raskó István bírósági aljegyző, Lázár Zsórd aljárásbíró, Szkalia Ferencz uradalmi gazdatiszt, Eleméry Jenő uradalmi könyvvivő Kisjenőn, Dunsény József gazdatiszt Miskén, Hemmings Henrik vasuti állomás-főnök Erdőbényén, Eöröm Ede ispán Székudvaron, Csehy Akos gyógyszerész Butyiban. Ezek behívó jegyei a megye alispánja által kézbesítés végett immár szétküldetnek.

— Az aradi keresk. és iparkamara u tagjainak megválasztása tegnap a városbáz kistermében nagy érdeklődés mellett ment végbe. Egész nap talpon volt az iparos és kereskedő osztály. A délutáni órakban egyik kocsi a másikat kergette választókkal a városbáz elé. Minden este dícséretre válik iparosaink és kereskedőinknek, hogy az iparkamarai tagok megválasztását oly fontos kérdésnek tekintették. A szavazatszedő-bizottság Intéstitör Kálmán elnöklété alatt az iparosok részéről Probst Ferencz és Brassoványi Endre, a kereskedők részéről: Szontagh Gyula és Bing Vilmos bizalmi tagokból állott. A választás eredménye csak este 8 órakor hirdettetett ki, mely általános meglepéssé keltett mind a két osztályban. A kereskedők közül 205 szavazat adatott be, így megválasztott a következő tizenhat rendes tag: Grünwald Ferencz, Andrányi Károly, Bing Vilmos, Domány József, Elias Armin, Sontagh Gyula, Pollák Károly, Trayler Antal, Lustig Adolf, Heinrich Sándor, Kohn Zsigmond, Kneffel Károly, Spitzer Ignác, Dobiasch József, Marx Adolf, Magyar Ferencz. Póttagoknak: Obetko Kálmán, Blau Bernát, Kohn S. N., Haan Alajos, Klein Soma, Schwartz Simon, Sonnenfeld József és Steiner Jakab. Az iparosok részéről beadott 112 szavazat s megválasztott 16 rendes tag, 8 póttag: Rendes tagok: Probst Ferencz és, Franz Károly kárpitos, Ursitz Lipót építész, Steinitzer A. J. rézműves, Nikols Páter szűrszabó, Fikler József kőtelek, Rethy Lipót nyomdatulajdonos, Csóty Náador bádogos, Tenner Armin gőzmalom-tulajdonos, Reinhardt Fülöp asztalos, Walder Gyula fűrészgáros, Heincz Gábor lakatos, Mihálik József cipész, Münz Ferencz szabó, Varga József asztalos, Müller József széptestő. Póttagok: Mittelman Bádog szeszgyáros, Kristóry János sütő, Schöor Albert vendéglős, Bayer Sándor eszmadia, Brauswetter Vilmos órás, Scheer János kovács, Eckstein György asztalos és Tessényi Zsigmond műlakatos.

— Közigazgatási iroda. Aradmegye legutóbbi közgyűléséről hozott tudósításunkban már említettük, hogy Ormós alispán a megüritült régi főispáni lakosztály bevonásával az összes közigazgatási irodai helyiségek centralizását határozta el úgy, hogy e helyiségek mind együtt az emeletet foglalják el. Így a régi főispáni lakosztályban a főjegyző, aljegyzők és a főispáni titkár irodája lesz elhelyezve, míg a jegyző osztály eddigi helyiségeibe a kiadó és iktatóhivatal lesz betelepítve. A folyószóra néző két szobába a főorvosi hivatal jut, míg az iktató és kladóhivatalok eltávozása folytán a földszinti folyosót egészen a számvevőszék fogja elfoglalni. A költözökös már május hó elsején meg fog történni.

— Új iskolaépület Aradon. Olvasóink még bizonyára emlékeznek, hogy Aradváros törvényhatóságának március havi közgyűlésén szóba került az állami felső leányiskola elhelyezésének ügye. Akkor az e tárgybani határozást elhalasztották addig, míg a templom-utcai fiúiskola költségeinek számadása teljesen átvizsgálva lesz. Most, hogy ez megtörtént, Salacz Gyula kir. tan. polgármester egy ezen égető kérdést megoldó s egyéb bajokon is segítő tervvel lépett a városi iskolaszék elé. E terv szerint úgy az állami felsőbb leányiskola, mint a községi leányiskolák egy része számára egy egy szon új megfelelő iskolaépület építtetnek és pedig a városnak a Marosparton birt s a megyeház-utca folytatását képező egyik telken. Az egész épület körülbelül 40,000 frtba kerülne s kitűnt, hogy az ezen összeg fedezésére szükséges kölcsön a tandíjalapból évenként kényelmesen tör-

leszthető lesz. Az iskolaszék előtt fekütek már a tervek is, melyeket Jiraszek Lajos aradi műépítész készített. Az iskolaszék a polgármester előterjesztését — melyet az ülése lefolyásáról lapunk más helyén található tudósításunkban részletesen ismertettünk — közsőntének kifejezése mellett elfogadta s e tárgybant hétfőn d. u. 6 órakor rendkívüli ülést tart.

— Adományok. Özv. Szabó Józsefné az árva-házalap javára 10 frtot s a polgári jótékony menház-alap javára szintén 10 frtot adományozott.

— Az aradi honvédegyület egy közelebb tartott ülése elhatározta, hogy a május hó 14-én a fővárosban tartandó országos honvédegyűlést magát egy küldöttség által képviseltetni fogja. E küldöttség tagjai lesznek: Lukácsy Miklós, Tiszti Lajos, Buky József és Rajka J. József.

— Az Aradvideki Tanító-egylet XVIII. ik. Pécskán tartandó gyűlése, a rendezőbizottság tegnap tartott megállapodásai szerint következőképp fog lefolyni. Indulás Aradról május 30-án délután a rendes vonattal. Esthat órakor a belvárosi iskolában előterkezlet. Este ismerkedési estély a nagyvendéglőben. Másnap tanítói ünnepély. Ez ünnepélyen Ruseh Alajos előadást tart valami actualis oly társadalmi kérdésről, mely a tanügygyel áll szoros kapcsolatban. Györgyossy Rudolf, ez alkalomra írott versét Kovács Vince fogja elszavalni s lesz még két humoristicus tanügyi tárgyú felolvasás. A felolvasók egy közelebbi üléseben lesznek megválasztva. Délután két órakor bankett s délután fél öt órakor Csik János igazgató-tanító a selyemhernyó tenyésztéséről gyakorlati előadást tart. Este táncszívalom. Másnap, az az június másodikán tartatik a közgyűlés, melyben az egylet adminisztratív ügyei és a rendes évi tisztújítás fog megejtetni. A kirándulók egy része az alkalommal Mezőhegyesre is el fog menni, az ottani látványok megtekintésére.

— Batonya város főjegyzőjét, Bánti Józsefet, a szegedi kir. fenyítő törvényszék vád alá helyezési határozata folytán — mint már említettük — Csanádmegye közigazgatási bizottsága, hivatali állásától fellegesszette. A szegedi kir. törvényszék előtt — mint leveleznők írja — folyó hó 27-ik napján tartott meg az ügyben a végtárgyalás a nevezett főjegyző ellen sikkasztás és okmányhamisítás miatt; a kir. ügyész, — mintán vádlott a vád alaptalanságát minden kétséget kizárólag okmányok és tanuk által teljesen beigazolta, — vádat visszavonta; a törvényszék azonban érdemileg tárgyalván az ügyet, Bántyft a vád terhe alól felmentette és ebben a felek megnyugodtak. Ennek következtében a közigazgatási bizottság Bántyft ismét vissza fogja helyezni jegyzői állásába.

— Eskütelét. Petrovsky József, volt bekés-csabi aljárásbíró, ki az aradi kir. törvényszékhez bíronak nevezetett ki, tegnap délelőtt tette le a bírói kar jelenlétében a hivatalos esküt. Otttrubay Károly, a törvényszék derék elnöke az eskütel után rokonszenvesen és melegen üdvözölt az új törvényszéki bíró. Petrovsky megköszönte a szívélyes szavakat és ígérte, hogy a törvényszék elnökének, hogy hivatala és a bírói kar tekintélye lesz mindig szent előtte. Földes János közszereztetben állt, volt aljárásbíronak, mint ujonnan kinevezett törvényszéki bíró szintén a napokban tette le a hivatalos esküt. Hivatalukat már mindketten elfoglalták.

— Hatósági közeg elleni erőszak büntette miatt állott tegnap délelőtt az aradi kir. törvényszék előtt Dobrei Pável. A mult év őszén Dobrei Pável tehenei, a mint legelőztek a szabadban, az országos vásárból arra hajított ökrökből több darab a tilosba átesapott, a mit a falu bírja észre vett és figyelmeztette Borlea Gligor erdőcsőzt, hogy hajtsa be azokat a közegházhához. A mint ezeket a közegházhához akarta behajtani, Dobrei Pável tehenei is vételenül az ökrök közé vegyültek. Dobrei ki akarta teheneit választani. Az erdőre nem engedte és ezért egy bottal Dobrei az erdőörthez vágott. A kir. törvényszék a hatósági közeg elleni erőszak büntetében bűnösnek mondta ki és Dobrei Pável hat havi börtönre és a rabtartási költségek fizetésére ítélte.

— Meghívás. Az „Aradvideki tanítóegylet” nőnevelési szakosztálya f. hó 30-án d. u. 5 órakor a templom-u. leányiskola helyiségeben ülést tart, melyre az egyleti tagok és érdeklődő tanügybarátok szennel tisztelettel meghívotnak az elnökség által.

— Előnyös útjtas a postán. Célészertü útjást léptetnek eltebe az aradi postahivatalnál. Ugyanis a főkerbélők fiókjukhoz kulesot kapnak, — úgy mint az a fővárosban és több nagyobb városban már régebben divik — és a bérlo vagy megbízottja az alkalmasan, kézhöz esőleg elhelyezett fiókból önmaga veszi ki postáját a nélkül, hogy a postatisztát más munkájában zavarná.

— Betörés egy templomba. A solymosi gör. kel. templomba f. hó 26-án éjjel ismeretlen tettesek betörték, s onnan egy vas-pántokkal a falhoz erősített vasládat letörve azt elvitték. A ládát másnap feltörve megtalálták a Maros partján. Az egyházi pénzek ugyan rendesen a ládában szoktak tartatni, ez alkalommal azonban nem volt benne csak egy biztosítási kötvény, melyet a tettesek a ládában ott is hagytak. Minthogy az utóbbi időben már több ilyen eset fordult elő éppen megyénkben is, nagyon észszerű volna, ha a feleltes egyházi hatóság a templom őrzetere hivatott közegeket kissé nagyobb éberségre bírja fel.

— Gyászrovat. Egy derék aradi polgár elhunytáról értesít a következő gyászjelentés: Özv. Maresch Ödönné szül. Schütz Róza és gyermekei Alajos, Róza és Ilka, továbbá édes

anyja özv. Schütz Julianna, testvére Schütz Viktor, anyósa özv. Maresch Katalin, sógora öv. Rosenkranz szül. Maresch József, Maresch Heléna és férje Debrecezy István és gyermekeik. Maresch Gyula és neje szül. Szojka Jusztna és gyermekeik, Maresch Hugó, Emília és férje Prihoda János, Maresch Lajos és Eleonora, egy számos rokon, ismerős és barátai nevében is fájdalommal tudatják a felejtetett hű férj, édesanya, gyermek, testvér, vő, nagybátya, rokon és jóbarát Maresch Ödön, rézművesnek, folyó évi április 27-én, déli 12³⁰ órák, életének 39-ik és boldog házasságának 9-ik évében történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott hűlt tetemei f. hó 29-én d. u. 5 órák fognak Kossuth-utca 57. sz. házból a „Csutak” Károly aradi első temetés rendező intézete „Entreprise des pompes funébre” által, a helybeli r. kath. közsérkötben örök nyugalomra tetétni. Az engesztelő gyászmisé-áldozat pedig ugyan e hó 30-án d. e. 9 órák fog a helybeli t. Minorita-átlak szentegyházában az egék Urának bemutatni. Béke lengjen sirja felett! Arad, 1887. április 27.

— **Zsidóleányból keresztény asszony.** Wertheimer Hermann aradi kereskedőnek egy pár hó alatt már a második leánya. Rozália is áttért a keresztény hitre. A keresztelkedésé után délután a minorita templomban ment végbe. Keresztülők voltak: Wattai Gyula és Niedermayer Teréz.

— **A városi képviselőválasztások.** Már, április hó 26-án helyenkint, nagy érdeklődés mellett mentek végbe; különösen az első körletben folyt a választás nagy élénkséggel, hol 277 választott szavazott; megválasztottak: az I. körletben Boros Samuel, Steinhardt Mark, id. Senkovits István, Szűcs József és Löwenbach Adolf; a II-ikban Bakács János, Jó István és Kocsis Samuel; a III-ikban Justh Gyula, Csécsy Miklós, Varga Mihály, Szirbik Ferenc és Borka István; a IV-ikben Simon Ferenc, Márton Miklós, Erdei Ferenc, Görbe Albert, Nagy Miklós; az V-ikben Molnár Albert, Sonkovits Mihály, Justh Gyula, ifj. Sonkovits István, Baranyi Mihály és Szentesi Samuel; a VI-ikban Kristóffy József, Sonkovits János, Szilágyi Mihály és Tergulicza János; a VII-ikben Justh Gyula, Molnár János, Diós Samuel, Czabarka Márton és Szentpéteri István; a VIII-ikban Patkós Mihály, Boros Samuel, Kovács István, Gézsa Péter és Nagy György, István; a IX-ikben Farkas Péter, Buróci Mihály, Kristó István, Kocsis Péter, Oláh István, Szekeres István; a X-ikben Justh Gyula, Tézsia István, Sepsei János, Diós József, Fodor Gábor, Balyaméri József, Török Imre és a XI-ik körletben Bartha Lajos, Justh Gyula, Nagy György József, Szekeres Péter és Kocsis Károly.

— **Eljegyzés.** Rátz Eerence tisztviselő tegnap tartotta eljegyzését Wertheimer Rozalia kisasszonnyal, Wertheimer Herman kereskedő szép és kedves leányával. Boldogságot az új párnak.

— **A román püspöki zsinat.** Metianu püspök a tegnapi zsinatot d. e. 10 órák megnyitván, felhatalmazást kér egy újabb birtokveteli alkudozásra, miután a széplápi (Tenemesy) birtok tekintetében megállapodásra nem lehetett jutni, ezen ügynek elintézése a pénzügyi bizottságra bízott. Az aradi consistorium tervezése egy tanító-képezde létesítése iránt, a szervező bizottsághoz utasított; előterjeszték továbbá több temesvári városi gyárkultúros lakos kérvénye, a Predovits-féle alapítványt illetően, mely Ungváron előadó indítványára tanulmányozás végett az aradi szenteseknek adatik ki azzal, hogy a jövő évi élelmezéskor alkalmával tegyen kimerítő jelentést. Következett a szervező bizottság által javaslatba hozott két újabb szentesi állás létesítése, egy rendező fogalmazó irodatiszt és egy építészeti felügyelő; e. utóbbinak hatáskörébe esnek a templom építések műszaki vezetése és felülvizsgálata; ezen állás rendszeresítése egyhangulag elejtetett. Az előbbi tárgyalása nagy vitát idézett elő, melyben Zigre előadón kívül még Desseanu, Oncu, Ungvári, M. a. n. g. a. Sturza vettek részt s azon határozat hozott, hogy az állások rendszeresítése elvben elfogadjatik s betöltése a szentesekre bízatik azzal a kikötéssel, hogy ez állásokkal járó fizetések a költségvetésbe bevérendők. Ezután B. a. b. s. Vinez előadó terjeszt elő a tanügyi bizottság évi jelentését, mely rövid vita után egész terjedelmében elfogadtatt. — Ezzel az ülést véget ért.

— **Az árvaházalap javára.** Jermendy Károly aradi kir. mérnök egy magyar aranyat juttatott a polgármesteri hivatal útján.

— **Tüzesetek a megyében.** A kutasipusztán Eisenbeil Pál bérlo kárára egy szalmakazal ismeretlen okból kigyuladt. Biztonság nem volt. — A ndaházy Pál kutas birtokosnak nagyobb mennyiségű árpája és egy kacz buzája f. hó 24-én leégett. A kár 300 ft.

— **Egy leány vertek meg.** Egy pár év előtt a mácsai bíróválasztás alkalmával Mercse Krescun, Mitru és Pável megnehezítettek az új bíróságot és bosszút forraltak ellene, de a bírónét végrehajtani nem bírták. Elhatározták, hogy a bíró legkedvesebb lányán, Marián állanak bosszút. Egy vasárnap délután a bíróné Mária nevű leánya, mikor egy növendék öt éves kis lányával sétálni ment ki az utcára, megleszte a három bosszuszomjas legény és az ártatlan leányt megtámadták és megverték. A bíró feljelentést tett ellenük az aradi kir. járásbírósnál. A bíróság Mercse Krescun, Mitru és Pável a súlyos testi sértés bűnyében vétkesnek mondta ki és három havi börtönrre ítélte. A vádlottak az ítélet ellen fellebbeztek bíróságnál. A bíróság azonban mind két felsőbb bíróság helyben hagyta és most három bosszuszomjas legény szépen a hűvösre kerül.

— **Krassó-Szörénymegye földrajza a királynénál.** Krassó-Szörénymegye földrajza, az egy példányát küldötte be Szörényi Benő karánbeszi áll. polg. isk. tanár, s a földrajz szerzője, a királynénál Herkules-fürdő. A felső asszony a könyvet magánkönyvtára számára elfogadta.

— **Vétkes bukás.** Guttman Henrik aradi csődbejutott kereskedőnek a kir. törvényszék felebezett ítéletét a kir. tábla 6 heti fegyházra változtatta. Ennek kiállítására az ügyészség tegnap az ítélet felolvasása után, Guttmant letartóztatta.

— **Egy agyon lőtt kutya miatt** támadt perlekedésben hozott ítélet tegnap délelőtt az aradi kir. törvényszék bünygyi osztálya. Tule József zímándi lakos telkére ugyanis naponta egy öreg kutya szokott belátogatni, mely többször nagy károkat vitt véghez. Ezért Tule bosszúból a kárkony kutyát lelőtte. A kutya gazdája, Hordea János összeperlekedett ezért Tule Józseffel, kit a földre tiport és a nő gyomrára ütött. Ezt és revette Tule József és Hordea János kezéből kiragadta a botot s tisztességesen elverte, annyira, hogy súlyos testi sértés miatt több napig kellett az ágyát őriznie. A kir. alügyész Madzsar Károly dr. vádindítványának meghallgatása után a kir. törvényszék Tule Józsefet a súlyos testi sértés vétségében bűnösnek mondta ki és három havi fogságra, 10 ft. pénzbüntetésre, 30 ft. kártérítés és a költségek megtérítésére ítélte. A vádlott és ügyész fellebbezett.

— **A nagyikói közösi iskola** alapkövének ünnepélyes letétele tegnap megfelelő módon az előjáróság, iskolaszék és a közönség nagy részvétel mellett ment végbe.

— **Szökevények.** Delta Petru milovai illetőségű kanászbotjart Korbuc Vikenti glogováci lakosnál állott szolgálatban, s miután annak egy szűrt s egy rend ruháját ellopta s értékegyenlítését cselekedte hátrahagyta, megugrott. Nyomozzák, valamint Barbuca Junon collegáját is, a ki zsidói illetőségű, s Becker Márton nevű fakerti gazdáját csapta el magától.

— **Hazánk és a főváros.** — **Időjárás.** Hazánkban: Délkeleties, és északias, helyenkint erős szelek mellett, a meleg nyugaton és keleten kisebb, a légnyomás többnyire kevéssel nagyobb lett. Az idő változó, keleten részben derült. Számos helyi esővel és zivataros jelenségekkel. Szélvezésként vihar volt. Kikötés a jövő időre: Hazánkban: Általában változó, közben napos, kissé szeles idő várható, helyenkint esős, itt ott zivatarral.

— **A magyar paraszt.** Egy debreczeni újságban olvassuk ezt a paraszt észjárására jellemző apróságot: V. Péternek pere volt a komájával. Valami kis telek miatt folyt a per s vége az lett, hogy a bíró kihirdette: „Ó Felsége a király nevében . . . a telek V. Péternek ítéltetik.” Ebből azonban a koma nem egyezett bele s fellebbezett az ítélet ellen. És valóban nem cselekedett bolond dolgot, mert a kir. tábla neki adott igazságot. Mikor V. Péter előtt kihirdették, hogy „Ó Felsége a király nevében . . . a telek Z. Jánosnak ítéltetik, — fejesévalva szolt: „Ej, hát már Ó Felsége is így változtatja a szavát! A minap nekem ítélté, most meg a komámnak. Ez nem igazság” s fellebbezett.

— **Az ideai rózsaleány.** Ki lesz az ideai rózsaleány? Ez a kérdés foglalkoztatta már hetek óta Solymár, Vörösvár és Sztlván közleges lakosait és előjáróit. A közleges előjáróságából és egy-egy matronájából alakított kijelölő bizottságoknak három ízben kellett összejönnök, mert a kijelölést mindannyiszor ellenvéleménnyel támadták meg. Végül az összes idevonatkozó iratokat, minden egyes közleg jelölésével együtt eldöntés végett a megye alispánja útján felküldték a belügyminiszterhez. Az alapító önköseknek, Karácsonyi Camillo grófnak meghallgatása után a belügyminiszter az ideai „Rózsaleány” díjat a kijelölő bizottság által javaslatba hozott Schreiber Teréz solymári születésű és illetőségű 18 éves hajadonnak adományozta. Az új rózsaleány Schreiber Márton szegény földműves gyermeke; anyja Thaller Teréz, kik keserves munkájokkal nevelték fel gyermeküket. A leány szolgálatot segített szülőin, szerény csendes természetű, vallásos — mit plébánosa hivatalosan bizonyít — s a falubeli matronák nyilatkozata szerint, erkölcsi és erénye ellen semmi kifogás nem emelhető. Az alapítvány évi jövedelme tudvalevőleg 1000 ft. mely ösztöndíj a belügyminiszter már leküldte Pestmegye főispánjának kezébe. Ez ösztöndíj az alapítványi levél értelmében 600 ft. a menyasszonyt illeti, a többiből pedig a rózsaleány ruháját és rózsakoronáját állítják elő s az ünnepélyi költségeit fedezik. A rózsaleány-ünnep mindenkor a május 10-ét megelőző vasárnapon tartandó, mely nap az idén május 8-ára esik. E szerint az ideai rózsaleány-ünnep ezúttal májusban, Solymáron fog lefolyni, a midőn a nyertes rózsaleányt megkoszorúzzák s így áll választottjával az oltár elő esküvőre s a fenti összeg kihazasítási díját képezi. Az illetékes hatóság már megtette a szükséges intézkedéseket az ünnepély berendezésére.

— **Rövid hírek.** Pokolci biharmegyei községeben a csendőrség átkutatva egy kőbor cigánycsapat székeire, 69 darab szőnyegre, több értékes ezüst holmit, ruhákat sat. talált, melyek mind lopásból erednek. — A S h n a e b e l é v Debreczenben nem ismeretlen: a híressé lett francia rendőrbiztos nővére, Schuaebele Anna, több évig Debreczenben élt mint bonne s onnan Budapestre költözött, hol állítólag még most is mint francia nyelv tanító működik. — Székességhervárt a gráci nagy lopás alkalmából sokat emlegetett Weisz-Várdi Soma hírhedt zsebmetszőt rajta kapták, a mint egy utas zsebéből 600 ft-ot kilopott. — A temesvári városi tanács ellen azt a szegényítő vádat írják, hogy az ott áttazott csángókat nemcsak nem segítette, hanem rendőrlő kikísértette a vásártól. — „Bácskai tudomány” címmel egy ur embórról, ki Szabadkán 41 éves korában halt meg, azt a statisztikát közli, hogy szegény számítás szerint huszonegy év alatt 672 hectoliter bort ivott meg, 18,316 ft értékben.

— **A nagy világ.** — **Az angol királyné a chartreusei kolostorban.** Victoria angol királynő mult pőnteken leánya, Beatrix hercegnő, ennek férje, Battenberg Henrik herceg, sir Henry Pousonby, Bigge őrnagy, dr. Reid udvari orvos és dr. Brachet als-lés-bamsi fürdőorvos kíséretében látogatást tett a chartreuse-i ko-

lostorban. Az engedélyt erre a rendgenerális szerezte meg a királynő számára a pápától. Anglia királynője és leánya az első nők, kik a kolostor küszöbét hivatalosan átlépték.

— **Rövid hírek.** Gladstone olyan szobrot kap, minővel angol államférfi még nem igen díszelkedhet: a z i r e k állítják Dublinban s az ottani lord mayor elnöklete alatt már meg is alakították a szobor-bizottságot. — A német trónörökös Emsből még Kieingenbe is elmegy több heti gyógy mód használatára. — Mainzban tegnapelőtt a rendőrség számos szocialistát fogott el. — A San határfolyón huszonhárom galicziai paraszt akart átkelni Oroszországba, munkát keresni, de csónakuk fölfordult s tizenhárom oda veszett. — Zittanban a vasut állomáson egy óralopásan rajtakaptak tolvaj hirtelen kést rántva megölte a csendőrt s még több embert megsebesített, míg végre lefogták. — Hesp Robert trainer, ki egykor a híres „Kincsem”-et is idomította, Bécsben hűtőn meghalt, élete 64-ik évében. — Practicus okból ellenzi Rusztem pasa londoni török nagykövet azt, hogy angol bankárok kölcsönt adjanak Bulgáriának; kijelenté, hogy ha már épen felesleges pénzek van, adják inkább a portának. — Todorovics P. a, a szerbiai radikálisok vezére, ki sokáig időzött Budapestben is, Belgrádban súlyos beteg fekszik.

SZÍNHÁZ

— **„Madányi György”** ma este került színre az E. Kovács Gyula jutalom játékaul, kit a közönség osztatlanul rokon zenes tünetéssel és tapsal fogadtak midőn mint Nadányi a színpadon megjelent. A Báthory Gábor idejében játszó e régi tragoediája Sziligetnek kevés hatása, de az E. Kovács Gyula kitűnő Nadányia mindvégig élénk figyelemre hangolta a közönséget a darab iránt. Az utolsó Báthoryt Peterdy játsza nagy gondallal és erős akcióval, míg Nadányi hitvesének szerepében Hunyady Margit excellált. Az előadás többi szereplő is mind dicsestet buzgalommal működtek közre. Annál szomorúbb volt a közönség magatartása, miniek folyhat még ma is üres volt a színház. — Szeretnénk volna nagyon, hogy ez ne történjék meg Aradon.

Irodalom és művészet.

— **Állandó operatársulat a vidéken.**

A következő sorokat vettük:

Budapest, április 25.

Ezelőtt hat évvel indítványt tettem volt arra nézve, hogy a budapesti nemzeti színház operája és a kolozsvári színház közt bizonyos ösztöndíjat kellene létesíteni. Az akkor korán volt, ma pedig későn van abban az irányban javaslattal előállni. A viszonyok változtával változtak az én nézeteim is e tekintetben. Hogy többet ne mondjak, az én indítványom akkor az volt, hogy a vidék neveljen a főváros számára succrescentiát.

A „Pester Lloyd” pedig azt a kérdést veti fel, hogy a főváros által nevelt tehetségeket küldjük ki a vidékre. Ez az eszme teljes ellentétben áll az operaugy állandósításával Budapestre nézve épen úgy, mint a vidékre nézve.

Budapestre azért szerződhetne a jobb tehetségek, hogy egy állandó ensemble hozzanak létre. Az ilyen ensemble nagy részét a segédzenévezetők egészíti ki, ennek pedig vándorzenévezetnek lenni nem szabad, mert akkor bekövetkeznék az, hogy a budapesti színpadon előadandó opera egy pár másodrendű tag hiányában ingadozóvá válnék. A kolozsvári színház ezenkívül még más bajnak is ki lenne téve, annak t. i., hogy az ilyen segédzenévezetők összetakolt előadásokat a közönség ignorálni fogja.

Az a módszer tehát, hogy még a budapesti operából is részben vándoroperát csináljunk: nézetem szerint nemcsak nem helyes, hanem keresztülrítetlen is.

Ha pedig akadna olyan elszánt gondolkodás, a mely ezt létre hozná, — akkor tönkre lenne téve a budapesti opera.

A fővárosi operának szervezetével teljes ellentétben áll az, hogy a vidékre kiküldhesen néhány művész-tagot.

Ha pedig oly bőségében volna a fölös számú tagoknak, hogy azokból még a vidéket is elláthatná művészi személyzet: sőt azokat meg is tartja, csak azért, hogy a vidéket is ellássa, az operaház akkor eltérne valódi hivatásától.

Ezek azon okok, amelyeknél fogva hiszem, hogy a fővárosi operát vándoroperává tenni nem szabad.

A vidéken operát kell szervezni — akárhol — s e kérdéshez hozzá kell szólni, — hogy miként?

Ha az operánál találunk feles számú művész tagokat, találunk a művészi vezetés körül is olyanokat, a kik egy vidéki opera szervezésével több szolgálatot tennének a hazának, mint máséknak tethetnek.

A tehetségeknek jól felhasználása, ilyen sorvány művészi viszonyok között, nagy eredményekre vezetne.

Ha visszaemlékszünk azon időre, mikor a vidéken igen jól szervezett opera-társasága volt Follinus Jánosnak, — eszünkbe jut Káldy Gyula akkori karnagy.

Az érdeklődő körök figyelmét oda kellene tehát irányozni, hogy egy ilyen kitűnő

egyént nyerjenek meg az ügynek élére. Mióta Káldy Gyula ur a vidéket elhagyta, jó opera egyáltalában nem volt a vidéken. Ő a leghivatottabb egyén volna arra, hogy a vidéki operát, mely az ő távoztával elenyészett — reorganizálja. Hazafias missiót teljesítené ott Káldy Gyula ur — míg másrészt, ha őtet a fővárosi opera, mint rendezőt elvesztené, nem hagyta itt maga után olyan új — mint a vidékről való távozása után hagyott — mint karnagy.

Az ő széleskörű ismeretét, a mely Magyarország vidékei számára az operát szervezni képes lesz, újra fel fogja éleszteni a zene iránti érdeklődést.

Ha a kismélt egyént, a ki vidékiopera szervezésére kiküldve lesz, megtalálták, akkor szó lehet arról, hogy a kormány a vidéki operának szánt szubventiót az illető városok részére megadja.

De adja meg állandó évi díját annak is, aki azt vezetni fogja, Nehogy az illető kockázatni legyen kénytelen saját évi díját a sikertelenség közepette.

En az opera-kérdést úgy vélem megoldhatónak, hogy három nagyobb város — a kormány támogatása mellett — egy bizonyos subventióért, melyhez a város és a bérlo közönség hozzájárul, tartson fenn egy vándoropera-társaságot, a melynek székhelye Temesvár és Arad, akár Kolozsvár lenne.

E tetsület vezetőjét a kormány 4000 ft évi díjjal, operai szakigazgató címmel nevezné ki állandóan. A város pedig, a melyben az általa vezetett opera működne, az illetőt 200 ft havi díjjal honorálna azon időn át, míg a tetsület ott működik. Természetes, hogy ha az illető, igazgatói állásán kívül, mint karnagy, énekes, vagy főzenelző működik, ezen esetben külön díjaztassék. Ilyen biztos állásra akkor kapni lehetne kitűnő szakférfit, a kinek nem kellene tartani attól, hogy sajátját kockázza kellene tennie a sikertelenség esetére.

Ez az egyén lenne bízatra arra, hogy egy vidéki operát szervezzen, — és érdekében állana azt ugy fentartani, hogy onnan az operaház succrescentiát nyerjen.

Az a mód lenne legjobb egy oly operát szervezni a vidéken, a mely legkevesebb kockázattal járna, a helyett, hogy az operaház fölösszamu tagokat tartson a vidék számára mert azon összegből, a melyből azt a fölös számú operai tagot fizetni kellene, kitelnek az a szakigazgató fizetése és subventio is, mit a kormány a vidék operai céljaira szentelni kíván.

Végül megjegyzem még azt, hogy a vidék egy városa sem képes magára vállalni egy opera társasággal járó vállalkozást, azért sem, mert ez által a drámai színészettől kellene megvonni azt az előnyt, a mit részben az opera emésztene föl.

Mint hogy ezt tenni nem szabad, a drámai művészet érdekében, csak ugy látom jól megoldva a vidéki opera szervezésének lehetőségét, mint azt előadtam.

Egy független jól szervezett, önálló vándoroperát három nagyobb városban, 6 havi téli saíront egyik, 3—3 havi nyári saíront rendezni a másik két városban. Ez azonban a részlet dolga lévén, előre nem képezheti még csak javaslat tárgyát se. A főszlyt egyelőre a szervezés keresztülvitelére kellene fektetni.

Odry Lehel.

Odry Lehel ur fennebbi javaslatát az érdekeltek figyelmébe ajánljuk. Megfontolás tárgyává tehetik azt egy a kolozsvári nemzeti színház intendánsa, mint pl. Arad, Temesvár, Nagyvárad, Debreczen saítoja és hatóságai. Késze kívüli több vidéki város szövetezésére volna szükség, hogy egy olyan állandó dalmutársulat szervezhető legyen, minőt Odry ur indítványoz.

Egy vidéki állandó dalmutársulat létesítése bizonyára érdekünkben állana nekünk is, de a kir. operának is. Az állami támogatás és különösen a fővárosi opera hathatós közreműködése azonban önként érthetőleg elengedhetlen feltétel, hogy a vállalat létesülhessen. Es ha Káldy Gyula ur e társulat élére meg volna nyerhető, — ez a siker egyik legfőbb biztosítéka lehetne.

Eddig mi is helyeselnék az egész tervet, csak hogy itt elől a legfőbb bökkenő. Menynyiben volna a kárára az opera-társaság az illető városban működő színtársulatnak. Mert a legnagyobb városok a téli saísona nagy áldozatokkal igénylő társulatokkal bírnak octoberből május elsőjéig. Egyedüli kivétel Nagy-Várad, melynek ninesen téli saísonja. Mig Arad, Debreczen, Temesvár és Kolozsvár nagy társulatokat tartanak fenn a legnagyobb erőfeszítéssel, a melyben benne város subventio és a nagy bérletben a közönség subventioja.

Igy tehát csak ugy osztható be az opera társaság működése, ha az a hat hónapos téli saíson Nagy-Váradon töltene. Ott pedig ninesen téli színház-helyiség.

Belátható, hogy a kérdés meglehetősen kényes és sok megvitatásra vár. Erre nézve pedig igen észszerű volna, ha Odry ur kifejtene nézeteit arra nézve, hogy minő viszonyt képez a színtársulatok és az opera-társaság között, a hol a hat hónapos téli saíson nagy társulatok játszásk végig és a melyek számbavétele nélkül sem Aradon, sem pedig a többi városokban (Kolozsvár, Debreczen, Temesvár) nem működhetnék az állandó operatársaság a vidéken.

Szerk.

Szerkesztői üzenet.

— S. M. és W. Gy. uraknak Ekeken. A megyei szabadelvű párt végrehajtó bizottsága az imént alakult meg, s élnikeztetére lép a kerülettel a jelöltek iránt. Addig ideolottunk tartjuk a választási mozgalmakról szóló hírek közlését. — A leveleim nem 25, hanem csak 15 kr árá bérleg volt, a mivel tessék rendelkezni.

KÖZGAZDASÁG.

Vegyes közlemények.

— **Meghívás.** Az aradi kereskedelmi és iparkamara folyó évi május hó 3-án azaz kedden délután 5 órák saját helyiségében teljes ülést tart, melyre a kamarai tag urak ezennel meghívattak. A napirendre kitűzve vannak: 1. Az aradvárosi kereskedelmi academiá felügyelő bizottságának átirata az akademiái igazgatói állás végleges betöltése ügyében. 2. Békésmegye alispánjának véleményét kérő megkeresése a b-csabi kömüves és ácsesgedek önképző és betegsegélyező egylete által kidolgozott munkarend megerősítése tárgyában. 3. A közös bizottság véleménye jelentése a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége által Flamm Lipót aradi cézzel az Aradon olvamlándó áruknál szükséges vámközvetítési szolgálat ellátása tárgyában kötött szerződésre. Arad, 1887. ápril hó 28-án. A kamarai elnökség.

— **A magyar vasuti kőtelék-díjszabás** II-ik részének 1883. évi október hó 15-ike óta érvényes XI. füzetéhez f. évi május hó 1-ével a II. számú pótlék lép érvénybe, mely a magy. kir. államvasutak állomásairól a budapest-pécsi, mohács-pécsi és pécs-baresi vasut állomásaira rendelt vasúri küldeményekre nézve új kivételes díjszabást tartalmaz. Ezen díjszabási pótlék példányát a m. kir. államvasutak díjszabási szakosztályában kaphatók. Budapest, 1887. április hó 25. évi. Az igazgatóság.

Szösszlet.

(Április 28.)

(B.) Készára nagyban 26.25, kiesinyben 26.75, hordó nélkül, per 100 liter.

Budapesti gabontársaság.

(Április 28.)

Kínálat mérsékelt, vételkedv korlátolt. A forgalom néhány mm. volt, és nagyobbbrúzt 5 krral oleobó áron adottak el. Osi buza 8.21 — 8.23, tengeri május — júniusra 5.74 — 7.6, ázi zab 6.02 — 6.05, káposzta-repeze 11.

Hivatalos árfolyam

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1887. évi április hó 28-án.

Magyar aranyárjárdék 6 sz.	—
Magyar aranyárjárdék 4 sz.	101.40
Magyar papírjárdék 5 sz.	87.90
Magyar vasuti kölcsön	150. —
Magyar keleti vasuti államkötvény 1. kib.	98.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 2. kib.	127. —
Magyar keleti vasuti államkötvény 3. kib.	115.50
Magyar földterhermentesítési kötvény	104.55
Magyar földterhermentesítési köv. záradék	104. —
Temes-bánáti földterhermentesítési kötvény	104.50
Temes-bánáti földterhermentesítési köv. zár.	104. —
Erdeélyi földterhermentesítési kötvény	104.50
Hörvát-szlavon földterhermentesítési köv.	—
Magyar szőlődezmaváltsági kötvény	89. —
Magyar nyeresémi-sorsjegy-kölcsön	119. —
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy	124.25
Ostrák járadék papírban	81. —
Ostrák járadék ezüsten	82.25
Ostrák járadék aranyban	112.25
2860-iki ostrák államsorsjegy	135. —
Ostrák-magyar bankrészevény	875. —
Magyar hitelbankrészevény	284.75
Ostrák hitelintézeti részevény	280.80
Ja. és kir. arany	5.93
Ezüst	—
10 frankos arany (Napoleon'dor)	10.03
Német birodalmi márká	62.40
London	127.20
20 márkos arany	12.47

IDEGENEK NEVSORA.

(Április 28.)

Fehérkereszt-szálló. Vátrdorf N. br., birtokos, Vátrt. Vessly N. gróf, birt. Vörösvár. Lovu D. Maximilian, bankár. Lyon, Miss G. — mernők, Szászváros. Sigerus Gyula, birt. Nagyszeben. Dr. Vander Hoop, tanár, Bécs. Steinbach Sándor, Schamburg Ignác, Kerner D. keresk., Bécs. Kolup János, Berger N., keresk., Budapest.

Thiercher-szálló. Hirsch Aron, ügyvéd, Kolozsvár. Heller Adolf, keresk., Székeshérvár. Stern Ignác, keresk., Bpest. Wiener Izidor, keresk., Kápolnás. Mikó N. magánzó, Bpest. Müntz Károly, Schweinizer Jakab, utazók, Bécs.

Nador-szálló. Török Árpád, kir. közjegyző, Világos. Buchwald József, birt. Korcsaszó. Fischer Zoltán, birt. Battonya. Munk Rezső, birt. Szlatina. Vendling Gusztáv, birt. Boksze. Tolcan N., jegyző, Kio-Jenő. Stern Lázár, utazók, Bpest.

Arad városi színház.

Folyó szám 207. 7. kisbírlet 14. szám

Péntek, 1887. április hó 29-én:

A kékszakálu herceg.

Vig operette 4 felvonásban. Írták: Meilhae és Haléry. Zenéjét szerzte: Offenbach Jakab. Fordította: Nemeth György. (Karnagy: Delia Henrik. Rendező: Krescsanyi.)

Személyek:	
Bobóche király	— Kulinyi Márton.
Klementina, neje	— Tharassovics Mathild
Hermína leányuk (eleintén Fleurette virágprince)	— Litzenmayer Sz.
Oszkár gróf, Bobóche király minisztere	— Nyilassy Mátyás.
Alvarez, udvaronc	— Fonyóczy Mór.
Kékszakálu herceg	— Nemeth János.
Popolani, alchimista a kékszakálu herceg szolgálatában	— Kiss Mihály.
Boulotte, pásztorleány	— S. Vadnay Vilma.

Kezdeté 7³⁰, vége 10 órakor.

BRAUN ADOLF

szobafestő és mázó.

Aradon, Sarkad, határ-utca 9. szám.
(a szerb-templom közelében.)

Van szerencsém a t. helybeli és vidéki közönség tudomására hozni, hogy lakómat a Szabadságtéri Schreier-féle házból áttettem Sarkad-határ-utca 9-ik számú házba.

Elfogadok mindenféle

szobafestészeti s mázó munkákat

a legutányosabb áron, a legújabb divatu bécsi és párisi minták szerint elkészítve. Munkáim által Aradon a legelső házakból számos elismerő nyilatkozattal bírok.

A n. é. közönség szíves pártfogását tisztelettel kéri

BRAUN ADOLF,

szobafestő és mázó.

259-12.12

A kiserdő mellett

Orczy-utca 11-ik szám alatt
minden reggel friss

kifejt tejet

kaphatnak azok, kik tejkurát óhajtanak használni.

II. IDÉNYI UJDONSÁG!!

A legújabb „Mikado” forma fantasza számból disztve, 2 frt 50 krtól, 3, 3.50, 4, 4.50, 12 frt ig. toábbá min. 1000 u. csipkekalapok, disztelt és disztetlen számbak lapok a legutányosabb gyár. áron kaphatók

KATTLER BERNÁT

disztelt és disztelt-en női és gyermek számba- és nemez-kalap gyárában
Budapest, Károly-utca, Károly-laktanya 6. és 7. boltzám.
Fióküzlet: Kigó-utca 4. szám alatt.
Divatlapokat kívánatra ingyen és bérmentve küld.

SCHERHAG I., ARAD,

mű- és kereskedelmi kertész.

Uzlethelyiség: főter, minorita-kolostor. Kertészete: Orczy-utca 27-ik szám alatt.

Ajánlja magát élő és szárított virágokból a legszebb és legújabb

267-6.10

virágcsokrok, kosoruk

s egyéb disztmények bármely időben gyors és jutányos előállítására.

Kertekben való kiültetésre

több ezer alacsony és magas szárú

RÓZSATÖKÉK,

disztcserejék, levél-, nyíló- és szőnyegnövények.

Kerti és szobai virágok, valamint disztnövények a legolcsóbb áron kaphatók.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan teljesítetnek.

308-887. gazd sz.

43.v.

Árlejtési hirdetés.

Városunk területén ez évben eszközöndő következő munkáknak, u. m:

1. A Kossuth, Batthyányi-, Templom-, Kazinczy-, Fabián- és Kölcsey-utczák csatornázása és törtkövel való átkövezésének.

2. A főteren a Templom-utczától a Széchenyi utczáig és

3. A főuton a Karolina utczától a Nádor-utczáig terjedő köb-kövezés átkövezésének elvállalása iránt f. évi május hó 9-én d. e. 9 órakor a varosház földszinti üléstermében árlejtést fog a gazdasági szék tartani.

Előirányozva van az 1) alatt felsorolt munkáknál csatornázásra 22,286 frt 64 kr, feltöltési és kövezési munkákra 20814 frt 01 kr. A 2) alatt említett munkákra 1442 frt 65 kr. és a 3) pont alatt említett összegek 10 százaléka készpénzben vagy elfogadható értékpapírokban.

Az árlejtésben részt lehet venni szóval és írásbeli ajánlatokkal. Az írásbeli ajánlatok bezártan, a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja. A tervek, költségvetések és az árlejtési feltételek a gazdasági székelnökénél az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székének 1887. évi ápril hó 26-án tartott üléséből.

Parecz István,
tanácsnok a gazdasági szék elnöke.

BRÜNNI KÉLMÉKET elegáns nyári öltözetre

3.10 méteres szelvényekben.

minden szelvény 4 bécsi rőt.

4 frt 80 kr. igen finom.

7 frt — kr. legfinomabb,

10 frt 50 kr. legeslegfinomabb

valódi gyapjuból,

valamint cammgar- és felsőkabátkelemeket, ugyszintén utazó-plaideteket, dhját 4 és 6 frtért, szállít az ország utánvétele mellett szállár és jöhírnek ismert posztógyári raktár

SIEGEL-IM HOF
Brünn, Ferdinandsgr. Nr. 70.

Magyarázat. Minden szelvény 3.10 mtr. hosszú és 136. cm. széles s így teljesen elegendő egy tökéletes férfi-öltözetre. A fönnebbi czég ismeretes szállárú és jelenlegi munkaképessége kezességül arról, hogy csak a legjobb áru, pontosan a válsztott minta szerint szállítatik. — Míntán most igen sok szedelő czég „brünni áruk” köpenye alatt garázdálkodik, ezek ellenében a fönnebbi czég mintákat küld ingyen és bérmentve.

192-7.20

Nagyon jutányos áron, divatos:

Férfi kalapok.
Fiu-kalapok.
Gyermekek-kalapok
Férfi-keztük.
Női keztük.
Gyermekek-keztük.
Férfi-czipók.
Női czipók.
Gyermekek czipók.
Férfi ingek.
Nyakravatók.
Gallérok, kézelők.
Harsnyák, zsebkendők.
Napernyők, legyezők.
Sétapálcák.

17-45.150

Ernyei Gyulanál,

a „Zöld papagályhoz”, Aradon.

Postai megrendelések pontosan eszközöltetnek, csomagolás nem számittatik.

Aradon, 1887. évi április hó 24-én.

7616-1887.

Aradmegye alispánjától.

Árlejtési hirdetés.

Az Aradmegye törvényhatósági bizottsága által megállapított 1887. évi költségvetés keretén belül a megyei törvényhatósági utakra szükségelt

fedanyagok szállítása és termelése iránt

1887. év május hó 14-én; d. e. 9 órakor, Aradmegye alispáni irodájában zárt ajánlatok elfogadása mellett nyilvános árlejtés fog tartatni.

Mely árlejtési tárgyalásra vállalkozni szándékozók a kikiáltási ártól számított 10% óvadékkal ellátva avval hivatnak meg, hogy netalán zárt ajánlatok borítékára, mely az óvadékkal ellátandó, határozottan kiteendő az, hogy mely kilométer közti szakaszra ajánljuk, — minthogy ezen megjegyzés nélkül ajánlata felbontatlanul vissza fog adatni.

A szállítandó fedanyagok a következők:

I. Az Arad-Mikalaka-Világos-B-Jenő-Nagy halmágyi utvonala 0-34 kilométer közé 1385 garmad rostált kavics és apróztott tört kő 9737 frt 46 kr. kikiáltási árral.

II. Ugyancsak a fenti utvonalon 34-79 kilométer közt 1451 garmad rostált kavics 10346 frt 66 kr. kikiáltási árral.

III. Az Ó-Arad-Zámi törvényhatósági utra, 0-60 kilométer közt 1080 garmad rostált kavics és tört kő 6846 frt 85 kr. kikiáltási árral.

IV. A Világos-Paulisi törvényhatósági utra 0-18 czt. kilométer közé 730 garmad rostált kavics 6670 frt 44 kr. kikiáltási árral.

V. A Pankota-Szentanna-Kurticsi utvonala 0-30 czt. kilométer közé 1000 garmad rostált kavics és apróztott tört kő 11,557 frt 62 kr. kikiáltási árral.

VI. A Szőlös-Csermő-Talpasi utvonala 0-23 kilométer közé 980 garmad apróztott trachit kő, 14,967 frt 20 kr. kikiáltási árral.

VII. A Borosjenő-Sikulai utvonala 0-2 kilométer közé 100 garmad rostált kavics 757 frt 90 kr. kikiáltási árral.

VIII. A Boksze-Beéli utszakaszra 0-4 596/ kilométer közé 120 garmad rostált kavics 508 frt 10 kr. kikiáltási árral.

IX. A Pankota-Magyarát-Ágrisi utra 0-2 kilométer közé 90 garmad apróztott mész kő 776 frt 4 kr. kikiáltási árral.

X. A Szőlös-Zaránd-Nadabi utszakaszra 0-3 kilométer közé 120 garmad apróztott trachit kő 1668 frt kikiáltási árral.

XI. A Muszka-Silingyiai-Buttyini utvonala 0-11 kilométer közé 330 garmad rostált kavics 3660 frt 30 kr. költségvetés mellett.

XII. A Miske-Vadász-Talpasi utvonala 0-5 kilométer közé 160 garmad apróztott trachit kő, 2107 frt 20 kr. kikiáltási árral.

XIII. A Kurtics-Mácsa-Szt-Márton-Simándi utvonala 0-11 kilométer közé 530 garmad rostált kavics és apróztott tört kő 5178 frt 82 kr. kikiáltási árral.

XIV. A Világosi-Muszka-Pankota-Apateleki indóházhoz vezető utvonala 200 garmad rostált kavics és apróztott trachit kő 1358 frt 77 kr. kikiáltási árral.

XV. A Bokszei indóházhoz vezető utszakaszra 50 garmad rostált kavics 220 frt 90 kr. kikiáltási árral.

XVI. A Kis-Jenő indóházhoz vezető utszakaszra 80 garmad apróztott trachit kő 909 frt 52 kr. kikiáltási árral.

XVII. A törvényhatóságilag segélyezett Arad-Kurticsi utvonala 0-11 kilométer közé 640 garmad rostált kavics 3052 frt 80 kr. kikiáltási árral.

XVIII. A törvényhatóságilag segélyezett Apatelek-Silingyiai utvonala 200 garmad apróztott trachit kő 1510 frt kikiáltási árral.

Aradon, 1887. évi április hó 24-én.

322.1-3.

Ormos,
alispán.

Földes Kelemen

gyógyszertára a „megváltóhoz”

Aradon, Deák Ferencz- és fürdő-utca sarkán.

Bel- és külföldi névezetesebb gyógyszerek alábbi árjegyzékét ajánlja a t. cz. közönségnek szíves figyelmébe.

Rizs-porok és haj-porok.

Avarffy Gézától Pálmái-féle fehér és rózsas 1 frt, kisebb doboz 60 kr és gyöngy fogpor 70 kr.
Herbert-féle fehér és rózsas egy doboz 90 kr.
Párisi hűgypor 50 kr.
Velutin rizs-por fehér és rózsaszinben egy doboz 1 frt 50.
Angol Hajfestő szer, mi eddig a legkittünőbbnek bizonyult.
(Haar ressourceur) egy üveggel 4 frt 50 kr.

Arckencős-pomád, vizek és balzsamok.

Dr. Spitzer-féle arck-cencős, szepítő, májfoltok és minden bőrküteg ellen. 35 és 70 kr.
" " " Kleopátra-tej, mosdó víz 1 frt
" " " Seral arck-cencős 80 kr. és 1 frt.
Dr. Lengyel-féle Nyrfá balzsam, Birken-balzsam 1 frt 50 kr.
Vaselin arck-cencős a bőrnek báronyszerű finomságot ad.
Vaselin haj-pomád, hajnövesztő és erősítő.
Bohus-féle kittünő bajusz-pedró jól ragad s a bajuszt nem töri 35 kr.
Bathányi-féle bajusz-pedró 20 és 35 kr.
Butemart-féle fog-szappan. 35 kr.
Burhardt-féle növény-szappan. 42 kr.
Blancard-féle vaslabdacok 1 frt 25, 2 frt 50 kr.
Egri-víz, egy üveg 18 és 50 kr.
Elet-balzsam, Rózsas-féle üveg 50 kr. és 1 frt.

Fogvédő gummiból dr. Weisz Arminiól fogpor vagy pasta egy csatlódnak 1 frt 20 és 1 doboz 35 kr.
Fogpászta dr. Pfeffermantól — egy tégely 1 frt 26 kr.
Salcil fog-por, Seatal — doboz 60 kr.
Budics féle fogpor. 60 kr.
Carmen fog-csepp, üveg 30 kr.
Mindennemű foglajásoknál a leggyorsabb s legkittünőbb hatású szer.

179-10*

Gyógy-aszu-borok, valódi ménesi 1878-ik évi literes üvegekben 3 frt, 1/2 literes 1 frt 60 kr. 1/4 l. 1 frt 30 kr. különösen ajánlható vérszegény lábadozó betegeknek.
Ménesi vörös-bor, 1882. évi 1 liter 1 frt, 1/2 literes üvegekben 50 kr.

Glicerín-krem, Kiehlhuser-féle egy üveg 1 frt, az arczbőr tisztán tartását eszközi.
Glicerín-Crém, illatos arczbőr és kézenőcs kittünő finomságu egy üveggel 40 kr.
Gastrophon G. Fürst-től keserű gyomoresz 70 kr.

Giliszta-csokoládé, Kröcher-féle 20 kr.
Saját készítmény 15 kr.
Giliszta-csókák csukorhab 3 kr.

Illatszerek, parfümök, illatos füvek és balzsamok.

Köhögés, rekedtség, hurut és asztma ellen csukorkák, Egger-féle mell- és szódá, maláta 25, 30, 10.
Külhoni Tamur indien Griffon gyermekeknek kellemes hajító csukorkák, egy doboz 1 frt 50 kr. egy drb. 15 kr.
Brand Richardt-féle sveiczi labdacok 70 kr.
Máriaczelli csepp 35 kr.
Carlsbadi sók üvegekben 1 frt, 2 frt 30 kr.
Erzsébet labdacok egy doboz 15 kr.
Dr. Gölis ét-pora skatula 85 kr.
Canabis kender kivonat szivarka 80 kr. asztma és köhögés ellen.

Mager-féle csukamáj-olaj 1 frt, tüdő és mell-bajknál.
Möller-féle csukamáj-olaj 1 frt.
Maria Farina Ean de Cologne valódi kittünő illatszér 60 kr., 1 frt.
Matico Capsulák 2 frt.
Matico Injektio 1 frt, 2 frt.
Migraine Stifte (mentol) 50 kr.
Malz-Bonbon valódi csomag 10 kr.
Dr. Misera hideglelés elleni csepp 80 kr.

Május 1-től fogva

A VÁROSLIGETI

ásványvíz ivó-csarnokban

naponta reggeli 5 órától délelőtt 9 óráig kezelésünk alatt mindennemű

frisztöltésű

ásvány- és gyógyvizek

kiszolgáltatnak.

MARX ADOLF és ERNŐ

fűszer- és ásványvízkerekedése Aradon, templom-utca.

321.1-2.